

SISZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRA
A kiadóhivatalban étvéve.
Egész évre 16 k.
Negyedévre 4 ..
Helyben hához hordva.
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 ..
Vidékre postán szállítva.
Egész évre 24 kor.
Negyedévre 6 ..
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hétéves és
ünnepek utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Sallási Dezső u. 8.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XXI. évfoiyam 36. szám.

Nagyvárad.

Vasárnap 1915 február 14.

A bukovinai orosz vezérkart elfogtuk.

Az orosz fővezér öngyilkos lett. Hindenburg óriási győzelmé az orosz jobbszárny fölött. Az oroszok menekülnek.

Isten segítségével hős csapataink páratlan vitézsége világra szóló diadalt aratott az orosz hadseregen. Bukovinában hetekig tartó kemény küzdelem után döntő diadalt arattak csapataink az oroszokon, akiknek bukovinai vezérkarát is foglyul ejtettük. A szégyenletes vereség hatása alatt az orosz fővezér öngyilkosságot követett el.

Az oroszok balszárnya, mely eddig előzönlötte Bukovinát és onnan fenyegette Magyarországot: most rendetlen futással menekül.

Ezt a nagy diadalt kiegészíti Hindenburg újabb nagy győzelmé a mazuri tavak körül. A zseniális német hadvezér 26,000 újabb orosz foglyot ejtett nagy diadala alkalmával.

Jobb és balszárnyukon egyaránt rendkívül érzékeny vereségek érték az oroszokat; e nagy vereségek döntő hatással lesznek a hadműveletek további eredményeire.

Tudósításaink a következőket jelentik:

Az elfogott orosz fővezér öngyilkos lett Radautzban.

Budapest, február 13. (A sajtóbizottság engedelmével.) Besztercéről jelentik Az Estnek:

Csapataink bevonultak Radautzba. Az osztrák-magyar haderő oly váratlanul jelent meg és oly hirtelen özönlötte körül a vidéket, hogy az oroszoknak, akik éppen a visszavonulásra rendezkedtek, nem jutott idő a menekülésre.

Az egész irodai és hadseregközpont az osztrák-magyar seregek kezébe jutott az összes tervekkel, főszereléssel, ezenkívül ott elfogták a bukovinai orosz hadak vezérkarát teljes létszámban a vezető tábornokkal együtt. Az orosz fővezér öngyilkosságot követett el.

Az oroszok roppant veresége Bukovinában.

Budapest, február 13. (A sajtóbizottság engedelmével.) A világháború egyik legnagyobb szenzációjáról adnak hírt most Bukovinából érkező táviratok. Hindenburg keletporoszországi győzelmeinek az arányait kezdi ölteni a bukovinai nagy diadalsorozat, amelynek foglyait összeszámlálni nem is lehet egyhamar. Tegnap példátlan gyorsasággal fölnyomuló csapataink elfogták a támadó orosz seregek egész központi szervezetét.

A foglyok száma folyton nő.

Budapest, február 13. (A sajtóbizottság engedelmével.) Besztercéről jelentik Az Estnek:

Az oroszok ellentállás nélkül felbomlott csoportokban menekülnek seregeink előtt. A hátramaradottakat nagy tömegekben fogják el.

Kisnicenél próbálták megállítani egy időre csapatainkat, de súlyosan megvertük őket, mire fölhagytak minden ellenállással.

Orosz vereség a Kárpátokban

Budapest, február 13. (A sajtóbizottság engedelmével.) Az Estnek jelentik Munkácsról:

A Latorca völgyből a németekkel együttesen teljesen kivertük az ellenséget. Az oroszok eddigi helyeikről rendetlenül menekülve hagyták ágyúikat és gépfegyvereiket.

A volóci vonatok nagyon sok foglyot hoznak állandóan. Az oroszok ezen a vidéken nem nagyon garázdálkodtak, csak élelmiszereket vettek el és kivonuláskor igen nagy piszkot hagytak hátra. Az összes zsidókat letartóztatták és elhurcolták magukkal.

Munkácsen rendes az élet, az átvonuló németeket szeretettel fogadták, a város egyik utcáját Vilmos császárról nevezték el.

Orosz kém Romániában.

Budapest, február 13. Román bukovinai határközségben egy orosz tisztet letartóztattak. Megállapítást nyert, hogy a tisztet kémkedni küldték Romániába.

Orosz-Lengyelország német kormányzója.

Berlin, február 13. Vilmos császár Orosz-Lengyelországnak a német hadsereg által megszállott területére kormányzóvá Tuelff gyalogsági tábornokot nevezte ki.

Fehér hét folytatólagos eladásához Czillér áruházában

nagy mennyiségű cérnáváznak maradékokban, egyes asztalterítők és asztalkendők érkeztek rendkívül olcsó árakban; **Selyem, Tricó és Lüsster alsószoknyák** igen olcsón kerülnek eladásra.

CZILLÉR IMRE.

Az angolok féltik az oroszokat.

Budapest, február 13. (Tud. cenz. táv.) Beszterceből jelentik:

Az oroszok megállás nélkül visszavonulnak. Az angol lapok is beismerik a visszavonulást, azt írják, hogy Bukovinában az osztrák magyar-német csapatok nyomása rendtelenségbe hozza az oroszok sorait. Alig remélik Czernovitz megtartását.

Uzsoknál erősítést kapott az orosz.

Budapest, február 13. (A sajtóbizottság engedelmével) A Pesti Hírlap haditudósítója jelenti a kárpáti harcokról:

Uzsoknál és Munkácsnál északra nagy harcok folynak az oroszokkal, akik óriás erősitéseket kaptak. Előhaladásunk állandó, de lassu, mert seregeink municiópótlásai nehézségekkel járnak s mert az orosz állásokat egyenként megkerüléssel kell elfoglalni.

Orosz támadás Duklánál.

Budapest, február 13. (Saját tudósítónk távirata.) Az orosz taktika az egész háboru alatt az volt, hogyha valahol kudarc érte, a hosszú front más helyén kísérel meg erőteljes offenzíváját. Most, hogy Bukovinában elvesztette az ellenség a talajt a lába alól, a Dukla szorosnál tesz folytonos kísérletet frontunk áttörésére. Azért választotta ezt a helyet, mert itt a terep nehézsége a legkisebb és mert egymás mellett négy ut vezet át a Kárpátokon. Az oroszok azonban esalódtak, azt hitték, hogy itt leggyöngébb a frontunk, mert olyan erőkre találtak, amelyek minden támadásuk megtörik.

Az orosz hivatalok elhagyták Csernowitzot.

Budapest, február 13. Tegnap páncélos vonaton elszállították Csernowitzból az orosz állami bank kirendeltségének értékeit és iratait. A kormányhivatalok és családjaik elhagyták a várost. A lakosság lázas izgalommal várja az osztrák és magyar csapatok bevonulását.

A háboru misztériumából.

— Irások a katona szenvedéséről, bátorságáról és a haláláról. —

A hangja úgy reszketett, mint a fehér templomok tömjén illatos boltívei alatt a praefációnak enyhe dallama.

Bent a szobában a villanylámpa fénye csendesen beragyogta a beszélő katonatiszt arcát.

A falakon grotesz árnyékok szállottak és olyanok voltak, mint valami modern, festő furesa alkotásai.

A téli este nyugodt bágyadsága fekküdt a lelkemre és valami néma áhitattal hallgattam a fiatal katonatiszt beszédét.

Beszédének rapszodikus tónusa, a szavak között a forró, meleg szívnek érzelmi vonaglása, szemén és ajkain egy mindent megértő és mindent megbocsájtó embernek szelid mosolya valóságos bámulatra ragadott.

Amint hallgattam, hogy a szeretet és a megértés emberének drága lelki köntösében mesélget arról az állandó feszültséggel telt, fenyegető veszedelmekben gazdag, bizarr szépségekben ragyogó, főséges emberi megnyilatkozásoktól pompázó danse macabréről, amit háborunak nevezünk, szivemben éreztem a küzdő katonák sziveinek dobogását, ajkaimon éreztem ajkaik elszálló sóhajait és lelkemet feszítette lelkeik izzó bátorsága.

A szomszéd szobából halkan édes keringő hangjai esendültek fel. A fiatal katonatiszt arca lágyan elsimult. Nincs rajta most más, mint csendes elgondolkodás és bánatos emlékezés.

Az Egyesült Biharmegyei Bank és Központi Takarékpénztár évi közgyűlése.

Tegnap délután tartotta Nagyvárad egyik legnagyobb és legkiválóbb pénzintézete; az Egyesült Biharmegyei Bank és Központi Takarékpénztár részvénytársaság közgyűlését az intézet negyvenhatodik üléstevéről.

Természetes, hogy a rossz gazdasági évek után következtet világháboru bénító hatását, mint minden, a pénzintézetek is megéreztek. Ennek dacára az Egyesült Biharmegyei Bank és Központi Takarékpénztár az elmúlt évben is szép eredményt ért el, ami dr Popper Ákos vezérigazgató szaktudásának, körültekintő gondosságának köszönhető.

A tegnapi beszámolón Markovits Antal elnökölt. A részvényesek közül jelenvoltak:

Zathureczky István, Reismann Mór, dr Miskolezy Ferenc, Telegdy József, Breider Ármán, Farkas Izidor, Grósz Zsigmond, dr Grósz Menyhért, dr Fássy Lajos, ifj. Moskovits Mór, Kövér Endre, Nagy Márton, Krausz Dávid, Rendes Vilmos, dr Popper Ákos, dr Matolay Károly, Biszterszky Iván, Hunyady Ferenc, Rosenberg Izso, dr Stern Ödön, dr Sarkady Lajos, Vály Géza, Wechsler József, dr Gyémánt Jenő, dr Rezső Mór, dr Várnay Ferenc, Lusztig Jakab, Hirsch Mór, Róna Ármán, Kormos József, Rácz Jakab, Mandel Elemér, Lichtmann Menyhért, dr Papp János, Hegedüs Nándor, dr Rácz Ödön, Szirmay János, Steuer Jakab, Középegy Kálmán, dr Konrad Márk, Kaczián Károly, Áron Menyhért, Molnár Henrik, dr Adorján Ármán, Schütz Albert, Weisz Zsigmond, Neuländer Mihály, Bleyer Lajos, Gyémánt Mihály, Bleyer Ignác, Katona József, Bügler Jakab, Halász Gyula, Lindenbaum Jakab, ifj. Popper József, Popper Árpád, Kovács Kálmán, Halász Béla, Szücs Izso, Hranyiczky Károly, Keller József, Klein Károly, Morgenstern Jakab, Rothbarth N. Wiener Jenő, Straub Ferenc, Bertram Brunó, dr Károly Irén József, Wertán Arthur, Vertár Ernő, Jónás Andor, Deutsch Herman, Róth János, Sződényi Nándor, dr Mártonffy Marcel, Petry János, Weimann Béla, dr Tóth Ferenc, Petry Gyula, Jerzsák István, Mándy

Rezső, dr Löblé László, dr Szeghalmi Sándor, Fata Sándor, Aufrecht Mór, Schwartz Mór, Steiner Emil, dr Demetrovits Elek, Löwy Vilmos, Markély János, Grünwald Jenő, Kolliner Miklós, Erdélyi Jenő, Spitz Jenő, Berger Gyula.

A közgyűlés megnyitása után dr Popper Ákos vezérigazgató felolvasta az igazgatóság jelentését az 1914. üzletévéről. A jelentés egész terjedelmében a következő:

Három évi súlyos válság után, mely közgazdasági életünk majdnem valamennyire körére kiterjedt, az 1914-ik év a depressió alóli való megkönnyebbülés és normális viszonyok elkövetkezésébe vetett bizalom és remény jegyében indult.

Erre engedett következtetni a drága pénzvizonyoknak az év elején világszerte észlelhető és bár lassu, de folytatódólagos enyhülése, mely nálunk az Osztrák-Magyar Bank kamatlábának az év első három hónapjában bekövetkezett fokozatos leszállításában nyert kifejezést.

A pénzvizonyoknak eképen mutatózó megkönnyebbülése mellett, a külpolitikai viszonyokban is lényeges javulás állott be; a korábbi években egész gazdasági életünkre nehezítő nyugtalanság és bizalmatlanság, mely különösen a balkáni háboruk nyomán támadható világháboru rémével fenyegetett, lassansként oszladozni kezdett és a helyzet általános-feljavulásába vetett bizalom mindinkább erőre kapott.

E visszatérő bizalom hatása alatt az üzleti élet a hosszan tartó pangás után ismét megéledt, mert a pénzintézetek a szükséges óvatosságból reájuk kényszerült tartózkodás keretein az újból feléledt vállalkozási kedv és üzleti tevékenység javára tághattak és a sokáig tartó elszikkadás után újból jelentkező pénzforgások révén, az üzletfelek részéről mutatkozó fokozottabb igények kielégítésére is gondolhattak.

Intézetünknel is az év első felében e megváltozott viszonyok hatása alatt élelünk meg az üzlet és bár a gazdasági válság legsúlyosabb idejében sem zárkoztunk el üzletfeleink jogos igényei elől, sőt éppen akkor tartottuk helyénvalónak — természetesen a szükséges óvatosság határai között — minden erőnkkel a piac támogatására lenni, mégis lényegesen

Azután egy nagyot sóhajt és behelzögő hangon beszélni kezd.

Milyen a háboru.

Milyen a háboru? Ez igen nehéz kérdés. Kinek-kinek a lelki diszpozíciója, idegrendszere és hangulata szabja meg. Én azt tartom a háboruról, amit Barta ezredes, az első honvéd gyalogezred parancsnoka mondott.

Megsebesülten érkezett a fővárosba. Mi, fiatal tisztok, egy alkalommal felkerestük és akkor mondta t ljes meggyőződéssel:

„Fiúk! A háboru olyan érdekes, annyira izgalmas és gyönyörrel teljes, annyi megindító pillanatban bővelkedő, hogy felülmúl minden más színházat. Ugy, hogy aki a belépődíjat az életével fizeti meg, az sem fizette meg azt drágán.”

A háboru milyen hatással volt reám, azt igazán csak akkor tudtam meg, mikor hazakerültem és alkalmam volt a gondolkodásra. Oly jó volt hónapok nélkülvései után élvezni a meleg szoba enyhességét, a pamlag ölelgető kényelmét, a szerető kezek cirógatásait. Hallgatni, nem a tűzdarazsak félelmes zümmögését, hanem azt a kellemes muzsikát, mely a kocsik robajából, a villamosok csilingeléséből és az emberi hangok foszlányából szövődik össze.

Oh! hogy megörült lelkem, mikor felém nyujtotta a békés és csendes élet jószágos tündére simogató kezeit.

Milyen boldog voltam, mikor hónapok sártengere, a hideg éjszakák, a megborongató jelenetek, a minden ideget és érzéket eltompító pokoli szenvedésekkel telt napok

után elem terült a nyugalom, a békés élet illatos szőnyege.

Milyen boldog voltam, mikor hazatérve újra feltámadtam. Mikor az öröm, az otthonvalók, a mult, a jövő, a cigánymuzsika, a szépség, mind újra valósággá lettek, mikor felragyogott előttem a város fénylőn és csillogón és mindaz, ami azelőtt oly kedves és szeretett volt előttem.

Milyen jó volt érezni a tisztaságot és tudni azt, hogy ami a harctéren lefolyt, az mind álo volt. Nem tudtam ugyanis másnak képzelni a velem történt eseményeket, mint egy színes mozifilm eseményének, melyet az ember álmaiban lát.

Mint valami szép, de kegyetlen álom képei rajzolódta le emlékezetem érzékeny lemezére a lángtengerben álló falvak, a menekülő lakosság sietése, a félrevert harangok jajszava, a sárral összekevert vérfolyamok, a gazdátlan testrészek, az utfélen heverő csendes halottak, az elhagyott házak üres ablak-szeméi, a feltűzött szuronyokon villogó nap-sugár, a messziről felve pisálkáló esillagocskák, a tábori tüzek, a munkában levő tűzvonal, mikor a puskák tüzei fellobbannak, mint valami meseváros szép lámpásai, a rohamok alkalmával az ember torkok bábeli hangzavara, a sebesültek panaszos kiáltásai.

Nincs hangszere, mely ujjongóbban tudná kifejezni örömeimet, hogy újra itt lehettem, ahol az élet nem olyan brutális, ahol a hang csendes, a gesztus kedves és a hangulat szép. Hogy milyen a háboru? Olyan, hogy alig töltöttem sebesülésemből felgyógyultan pár napot itthon, erőt vett rajtam egy ismeretlen és delejes nosztalgia a harctér, a

megkönnyebbült e feladatunk a pénzvizonyok kedvező alakulásával. Sőt ez tette lehetővé, hogy ott, hol gondos mérlegelés nem ellemezte, újabb fizetek tekintetében is — bár mérsékelt terjedelemben — rendelkezésére lehettünk üzletfeleinknek.

Sajnos a június 28-án történt gyászos merénylet, mely a trónörökös párt életét oltotta ki, szomorú fordulattal vetett véget a gazdasági fellendülésnek.

A lábrakapott nyugtalanság legelőbb a takarékbetevők részéről nyilvánult meg, kiknek megriadt része — mint előrelátható volt — tömegesebben jelentkezett a pénzügyi intézeteknél betéteikért. A mi intézetünknel ez időben történt betét-elvonások azonban jelentékeny betétállományunkhoz viszonyítva, aránylag nem nagy összegrugtak; mert bár betevő feleink által jól ismert és részükre már megszokott készségünkkel fogva, az akkor jelentkezett betevők igényeit minden korlátozás nélkül elégitettük ki, nagyobb betétpadás e réven nem mutatkozott, mert a betevő későbbben megnyugodott, nagyrésze betéteivel intézetünket újból fölkereste, sőt meglehetősen számban új betevők is jelentkeztek.

Egy hónappal a merénylet után tényleg kitört a mindenektől rettegett világháború, mely világgrészeket borítván lángba, egy borzalmasban és pusztításában eddig soha nem ismert világháború nagy megpróbáltatásait hozta az emberiségre.

Nem akarunk e helyütt ezen jelenleg is dúló, gigászi világmérfőzés borzalmas részleteibe merülni és a nyomában járó súlyos következményei közül röviden csak azokat akarjuk felemlíteni, melyek szűkebb érdekelttségünk körét gazdaságilag és pénzügyileg érintik.

Es itt örömmel jegyezhetjük fel, hogy e súlyos megpróbáltatások kihatásai, hála gazdasági és pénzügyi felkészültségünknek, egész hazánkban nem öltöttek olyan méreteket, melyeknek a háború kitérésékor tartani lehetett, habár a megelőző 2 évi kedvezőtlen termés után az 1914. évi is rossz termést hozott, mely különösen megyénkben bizonyult silánynak. — Ámbátor mindezen körülmények városunk és megyénk gazdasági és kereskedelmi életét súlyosan befolyásolták, nagyobb megrázkódtatás piacunkat nem érte; ehhez kétségtelenül a háború kitérése után életbelépett moratorium

enyhítő intézkedései is hozzájárultak, bár ezzel szemben a moratorium időközben bekövetkezett szűkítései már fokozottabb igényeket támasztottak a kötelezettek teljesítőképessége iránt.

A moratoriumból folyólag intézetünk vezetőségére különösen nehéz feladat hárult abban az irányban, hogy azt az előzékeny és liberális eljárást, melyet üzletfelei minden kategóriájával szemben minden időben tanusított a rendkívüli viszonyok sulya alatt is gyakorolhassa. Örömtünkre szolgál ezzel kapcsolatban jelentetni, hogy tekintettel intézetünk jó megalapozottságára minden eshetőség felkészülve talált bennünket és törekvéseink az előbb vázolt irányban teljes sikerrel jártak. Mig egyszerű adósainkkal szemben a legmesszebbmenő méltányosságai voltunk és moratoriumadta jogunk mellőzésével senkitől indokolatlanul visszafizetést, de még törlesztést sem szorgalmaztunk, addig másrésről saját hitelezőinkkel szemben a szükséges mértéken túl is tehetünk eleget kötelezettségeinknek, betevőink irányában pedig a legelőzékenyebben járhatunk el, mert a moratorium megszorításaitól, sőt a szokásos felmondástól is eltekintve, minden indokolt esetben igényeik teljes kielégítése erejéig állottunk betevőink rendelkezésére.

Az elmúlt év pénzügyileg legfontosabb művelete a kibocsátott hadikölcsön volt, melynek az egymilliárdot is messze túlhaladó fényes eredménye minden dokumentumnál ékeesebben igazolja finánciális helyzetünk szilárdságát. Nagy erkölcsi megelégedésünkre szolgál, hogy intézetünk a haza iránti szeretetből fakadó áldozatkészségnek az egész országban megnyilatkozott versengésében, a maga részéről is kiváló eredményt tudott elérni. Az intézetünknel lebonyolított jegyzések összege ugyanis az 1 és félmillió koronát is felülmúlta, melyben az intézet saját számlájára történt 200.000 koronás jegyzése is szerepel. Igaz, hogy ezzel szemben intézetünk betétállományából elvonások történtek, amelyeknek készsége folyósításával igyekeztünk éppen az intézetnél történt fenti szép jegyzési eredményt előmozdítani.

Ebben találja leginkább magyarázatát az, hogy takarékbetevőink 1913. évi december 31-iki állománya 12.050.996 — K-ról az 1914.

évi december 31-iki állomány 11.057.263 K-val szemben 993.730 — K-val csökkent.

Váltószámításunkban az 1913. évi december 31-iki zárlat 25.474.588 — K állagával szemben az 1914. évi december 31-iki zárlat 25.207.548 — K állagot mutat és így a visszafizetés 267.040 K, ami szintén azt bizonyítja, hogy váltóadósainkat lehetőleg kimérendő, jelentékenyebb visszafizetéseket nem szorgalmaztunk.

Jelzálogkölcsönünk és törlesztéses jelzálogkölcsönök az 1914-ik év végén 6.063.936 — K állagot mutatnak szemben az 1913-ik évi 5.877.697 K állaggal, úgy, hogy az emelkedés 186.239 — K, amivel szemben az átruházott jelzálogkölcsönök 1914. december 31-iki 5.203.500 — K állománya az 1913. december 31-iki 5.011.292 — K állagát 192.208 — K-val múlta felül, míg a folyamatba tett nagyobb összegű további átruházások lebonyolítását, melyeket a közbejött moratorium akasztott meg, ennek elmultával fogják megejteni.

Fedezett folyószámlai kihelyezéseink összességét — a megelőző évben 1 millió koronával történt apasztásával szemben — a súlyosbodott viszonyokra tekintettel tovább csökkenteni nem kívántuk, sőt abban némi új folyósítások révén, valamennyi emelkedés mutatkozik, amennyiben az 1914. évi december 31-iki — 2.997.473 — K állag, az 1913. évi december 31-iki — 2.870.400 — K állagnál 127.073 — K-val nagyobb.

Értékpapír-állományunkat a tőzsde bezárását megelőző utolsó, azaz 1914. július 25-ikt tőzsdenapi árfolyam szerint értékeljük és az ennek alapján jelentkezett árfolyam-vesztéséget az 1914-ik évi üzleti eredményből levonásba hoztuk. Bár nem fér kétség ahhoz, hogy csaknem tisztán állampapirokból és legelsőbbrendű záloglevelekből álló értékpapírjaink valódi értéke a fenti beállított alacsony árfolyamnál jóval magasabb, mindazonáltal, megszokott szigorú mérlegelésünk alapján, arra az állápontra helyezkedtünk, hogy az értékpapirokat ma, a háború közepette csak még olcsóbban lehetne értékesíteni. Azért ép oly időszerűnek, mint elővigyázatosnak találtuk, hogy tartalékunkból 300.000 koronát kihajtsuk, "Értékpapír árfolyam különbözeti tartalék" néven külön tartalékba helyezzünk, mire vonatkozó javaslatunkat, a megfelelő alapszabálymódo-

puskaporosz, a küzdelmek a szeretett magyar bajtársak után. Alig várom, hogy teljesen felépüljek és újra kis statisztája legyek a háború pompás színjátékának. Az elhagyott fantasztikus színpadon.

Halottak napja.

Az országuton mendegéltünk. Körülöttünk jobbra és balra hegyek emelkedtek. A párak ránehazodtak a hegykoszorúkra és a páratelt levegőn keresztül felénk ragyogott ezer apró tűzvilág. Néztük a kis csillagokat és rólad gondolkodtunk elhagyott, szép élet.

Eszünkbe jutott a nóta, amit már elfeledtünk, az ajak, amely talán éppen most érettünk imát rebeg. Emlékeztünk elmúlt, átvirasztott éjszakákra, selyemruhás nőkre, kávéházra, az életünk szípkázó görög-tüzére.

Estefelé beértünk egy faluba. Olyan volt mint a többi. Csupa rom és csupa piszok. Néha egy árva marha bőgése jaidult bele az éjszakába. Éhes volt szegény. Mi is éhesek voltunk. A trón nem jött olyan gyorsan utánunk. Meg kellett elégedni az üres feketével.

Ugy tíz óra felé riadó vert fel bennünket. Azonnal sorakoztunk. A kapitány soraink előtt megállott és felolvasott egy parancsot.

— Meghagyom, hogy a falu mellett levő temetőben fekvő katonák sírját világsítsák ki és mondjanak imát az elesett bajtársakért.

Mindnyájan meglepetve hallgattuk a parancsot. Nem tudtuk, hogy halottak napja

van. Képzelték milyen szomorú és bánatos volt ez az esténk.

Távol a hazai földtől, ahol sok drága halottunk fekszik, idegen földön tölteni a gyász és emlékezés ezen legmeghatóbb napját.

Először is a falu temetőjét kerestük fel. Ott domborultak egymás mellett a sírhantok, mint fájó sebek. Gyertyákat is nagynehezen kerítettünk. Meggyújtottuk ezeket és a gyertyák lobogó és kísérteties lidőre fénye mellett sorakoztattam a legénységemet. Azután imádkozni kezdtünk. A katolikusok letérdeltek, a protesztánsok álltak. Milyen imádság volt ez. Olyan, amelyet az ember a fenség és a nobilitás esodálatrameitő állapotában mond az Istennek trónja előtt.

A fájdalom sápadtsága borította el arcainkat, a bánat kicsiny ráncokat rakott ajkaink köré és a szeretet, a meghatottság, puha ezüst könnypatakja omlott bőségesen.

Majd én beszélni kezdtem, a halottak napjának jelentőségéről, halottakról, elhunyt magyar katoná tesztvéreinkről és én, aki azelőtt mindig olyan könnyelmű voltam, most olyan megindulást éreztem, hogy le kellett szememet sütni beszéd közben a földre, féltem, hogy különben az előtörő könnyek megakadályoznak a beszédben.

A beszédem után, amint felnéztem a katonákra, mind könnyezett, zokogott, s olyan volt ez a csoport a halottak napi gyertyák sárga fénye mellett, mégis, mint a magyar erő és bátorság szimbóluma.

A magyar erő és bátorság, amely minden akadályt leküzd.

"A telegráfrót oszlopára két kis veréb egyszerre száll . . ."

Az ének a háborúban a katonák lelkének zsongító mákonya. Opium ez, amellyel a multak finom ízét szívják a katonák ajkaikra.

Mikor felzeng az idegen ég sötét, esilagszögekkel kivert baldakinja alatt a magyar nóta, amelyben az Alföld meleg nap-sugara ragyog, a futófelhők enyhe játéka rajzolódik, a kis falusi szobák rozmaring illata terjeng és a meghatottság üde erője hull, akkor könnyű a katoná szíve. Szállszáll, mint a facske a drága hazai föld felé. Képzeltben benéz a kis ablakon, belép a kisszobába és megcsókolja a gyerekeket — azután boldog és vidám. S mindezt magyar nóta tette.

Ha pedig bánatos anélkül a szíve, akkor elénekli azokat a nótaikat, amelyekben a bujdosó kurucok haragos villáma cikkázik, a temetésre szóló harang hangja kong, a sárguló akácok lehulló levelei muzsikálnak. Bánatot szerez magának a nótaival, hogy annál könnyebben törje meglevő bánatát.

Szegény Fenyő hadnagyunk is nagyon szerette a nótaást. Esténkiut összegyűltünk, ha nem volt harc és énekeltünk hol vidámat, hol busat. Ekkor éneklés közben irtuk meg leggyorsabban a leveleket, a levelezőlapokat is. Ilyenkor volt a legátszellemlütebb a hangulat a kedveseinkhez való írásra.

Egy szomorú este, amely tele volt titkos sejtelmekkel, ismét együtt ültek Fenyő hadnaggyal. Ő a szokottnál levertébbnek látszott. Az arca sárga volt, Alig vonszolta magát. Teste néha idegesen megborzongott,

sítás kapcsán, a mai közgyűlés során van szerencsénk előterjeszteni.

Ez alkalommal jelentjük be továbbá, hogy intézetünk kebelében fennállott áru-osztályunkat két évi működése után az elmúlt év első felében feloszlattuk, miután az ismétlődő rossz termékek miatt oly üzlet, mely várakozásunknak és igényünknek megfelelt volna, nem volt elérhető. Ezen üzletágunkban szerepelt kihelyezéseink, egy kis hányad kivételével azóta már be is folytak, míg az utóbbinak befolyta a moratorium után várható.

Áttérve az 1914-ik év üzleti eredményére, fel kell említenünk, hogy különféle kihelyezéseink kamathozama a viszonyok alakulásához mérten a megelőző évihez viszonyítva, amidőn az uralkodott nagy pénzdrágaság folytán üzleti tőkénket az egész éven át lényegesen magasabb kamattal mellett lehetett gyümölcsösztetnünk, természetszerűleg kisebb volt. Az év első felében érvényben volt alacsonyabb bankráta arányában, kihelyezéseink után is mérsékeltabb kamattal hoztunk számításba, melyet az év második felében a magasabb bank-kamatláb dacára sem emeltünk soha azon mérsékelt nivón túl, melyet méltányossági elvek jelöltek meg nekünk annak indokából, hogy a megsúlyosodott viszonyok közepette fokozottabb előzetekénységgel legyünk ügyfeleink szolgálatára.

Mindamellét a különféle üzletágakban mutatkozó eredmények teljesen kielégítőek voltak és ha tisztán a rendkívüli viszonyokból folyó okok nem tettek volna rendkívüli leírásokat szükségessé, ez idei üzleti eredményünk sem maradt volna lényegesen az előbbi évek eredményei mögött. A háboru által előidézett rosszabb gazdasági helyzetre tekintettel azonban kinnlevőségeink bonításának mérlegelésénél a szokásosnál is szigorubb mértéket kellett alkalmaznunk, hogy ezzel is a moratorium liquidálása nyomán feltáruló valódi helyzetet, amennyire ez ma megítélhető volt, escomptáljuk.

Ezen gondos bírálatunk eredménye azon 490,950,76 korona összeg, melyet mérlegünkben leírásokra fordítottunk és melyben az értékpapiroknál szenvedett árfolyam-veszteség is bennfoglaltatik.

Ezen veszteségek leírása után az elmúlt üzletév nyeresége 445,684,66 korona, melynek

Leült mellém és valóságos könyörgő hangon kért engem, hogy énekeljem el az ő nótáját.

Eléggé jól tudok énekelni. Most azonban, hogy szegény Fenyő hadnagyot megvigasztaljam, még inkább igyekeztem szépen énekelni. Rákezttem:

A telegráfdrót oszlopára

Két kis veréb egyszerre szálla . . .

Láttam, amint már mindjárt az első taktusnál, elhomályosultak a Fenyő hadnagy szemei. Göresős zokogás vett rajta erőt később, s úgy sirt, mint valami beteg gyerek.

A kabátja zsebéből kivett majd egy gyűrött fényképet. Egy merengő szemű leányt ábrázolt. Megesókolta a fényképet amelyről látszott, hogy sokszor szokott vele Fenyő hadnagy magányosan elbeszélgetni.

A d. l nemsokára véget ért és Fenyő hadnagy megölelt, s még mindig szomoruan köszönte meg, hogy teljesítettem kérését.

Azután tovább énekeltek és lassankint látszott, hogy a hadnagy magához tér. Ami ezután következett az nagyon gyorsan és váratlanul történt.

Másnap reggel ütközetbe bocsájtottunk és egy golyó a Fenyő hadnagy szomorú szívét ütötte keresztül. Szegény barátom a karjaim között lehelte ki lelkét és egy utolsó bucsuzó mozdulattal átadta nekem a gyűrött fényképet, amely teljesen véres volt.

Még egyet vonaglott és a lelke csendesen elszállt boldogabb országba.

(—a.)

felosztására vonatkozó indítványainkat a következőkben terjesztjük elé:

A közgyűlés rendelkezésére áll a múlt évi nyereség-áthozat 20,012,76 K., hozzáadva az ezidei nyereség 445,684,66 K. Összesen — 465,697,42 K.

Fizettség osztlékul 22,000 drb 400 K n. é. részvény után részvényenként 16:— K = 352,000:— K, a tartalékalap gyarapítására az alapszabályszerű 5 százalék, 22,842:— K, helyett 30,000:— K, alapszabályszerű jutalékokra 53,481:— K, a nyugdíjalap gyarapítására 4,456:— K, jótékony célokra 5,500:— K, összesen — 445,437:— K a fennmaradó 20,260,42 K pedig a következő évre vitesék át.

Jótékony célú akciók folytatásaképpen az általunk már megelőzőleg kezdeményezett „Ingyen kenyér” intézménynek az elmúlt évben is juttattunk további segélyeket, míg a háboru kitörése után a hadbavonultak hátramaradott családjainak felszámolásához 2000 koronával járultunk.

Ezzel kapcsolatban jelezzük, hogy a múlt évi nyereségből jótékony célokra fordítani javasolt 5500 koronából megfelelő összeget a hadban megrokkant katonák segélyezésére kívánunk fordítani.

Megnyugvással tölt el, hogy az elmúlt év rendkívüli viszonyai között is sikerült üzleti eljárásunkban azokat az irányelveket követnünk, melyekben közgazdasági hivatásunk erkölcsi feladatát látjuk s amelynek eredményes megoldására irányult mindenkor legjobb törekvéstünk.

Ha a t. Közgyűlés javaslatainkat elfogadja, kérjük elrendelni, hogy az osztlék f. hó 15-től kezdve, az 1—22,000 számu részvényeink 4. szulvényei ellenében, helyben pénztárunknál, Budapestén a Magyar Általános Hitelbank főpénztáránál és a Wiener Bankverein magyarországi fióktelepének főpénztáránál költségmentesen kifizetessék.

A jelentést a mérleggel és a felügyelőbizottság jelentésével együtt elfogadták és a szokásos felmentést megadták.

A nyugdíjalapról szóló számadást, amely szerint s nyugdíjalap vagyona 379,946 korona, szintén elfogadták.

Ezután a választmányból kilépő 21 tag helyére a következőket választották be:

Dr Fisch Áron, Fleischer Ignác, Grosz Imre, Hranyczy Károly, Helfy József, Jerzsák István, Középegy Kálmán, dr Konrád Béla, Kirch Árpád, dr Konrád Jenő, Lausch Károly, Löwy Vilmos, dr Lévy Béla, Molnár Henrik, dr Nemes Áron, dr Réti Ignác, Róth János, Sebes Gyula, Szmazenka Ernő, Zlinszky Béla.

Végül a közgyűlés, az alapszabályok 45. §-ának megváltoztatásával elhatározta, hogy egy értékpapír árfolyam különbszeti tartalék-alapot létesít és erre a célra a rendes tartalék-alapból 300000 koronát kihalat.

Ezzel a közgyűlés véget ért.

Prémium a katonáknak.

A téli háboru borzalmai ellen harcosainknak prémium van szükségük. Enyhítsük szenvedéseiket és küldjük egyetlen darab prémiumunkat is a Hadszolgálat Hivatalkának, Budapest, Váci-utca 38. A szállítás díjmentes.

x **Megfagyott**, széltől kivörösödött, kicserepedett, arc, orr, kéz ápolására és fehéritésére gyors és biztos hatású az Y-po jegyű **HARMAT TEJ CRÉME** és hozzávaló **Borax** szappan Kapható Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B Telefon 13—02

Elmarad az új kórház építése.

Az Inceze-cég visszavonta ajánlatát — A háboru után építik csak a kórházat.

Pár év óta Biharvármegyének legnagyobb jelentőségű ügye volt az új kórház építése. Az egész vármegye közönsége alig várta már, hogy megvalósuljon a több milliós intézmény. Mikor már minden akadály el volt hárítva a nagyszabású építkezésnek, megkezdése előtt, egyszerre kiütött a világháboru és ezzel bizonytalan időre ki lett tolvá az építkezés megkezdése is. A háboru kitörése előtt a legszenvedélyesebb küzdelem folyt az építkezési munkálatokért. Egyetemes ajánlatot a Szunyogh Gerster Megyeri és az Inceze Lajos és társa cég tettek.

Biharvármegye törvényhatósága a Gerster-féle ajánlatot előnyösebbnek találta és így öt bizta meg az építkezésekkel. A vármegye határozatába az Inceze Lajos és társa cég nem nyugodott bele és felebbezést jelentett be. Felebbezésében világosan kifejtette, hogy az Inceze cég, ajánlatának elutasítása által negyedmilió korona károsodás érné a vármegyét.

A felebbezést a kórházi választmány annak idején fel is terjesztette a miniszterhez. Azóta már több mint két hónap telt el anélkül, hogy bármily irányban is történt volna döntés.

Tegnap újabb beadvány érkezett a vármegyéhez a közkórház építése dolgában. Inceze Lajos és társa vállalata kijelentik, hogy most már egyáltalán nem reflektálnak az építkezésére. A beadvány érthető meglepetést idézett elő annál is inkább, mert nagyon valószínűnek látszott, hogy a miniszter meg fogja változtatni a vármegye határozatát. Megkérdeztük ebben a dologban az Inceze-cég egyik belső tagját, aki a következőket mondta:

— A közszállításokról alkotott szabályrendelet értelmében előírt 75 nap felebbezésünk beadása óta eltelt. Mi tehát ma már nem vagyunk kötelesek előbb tett ajánlatokat magunkra nézve kötelezőnek tekinteni. Ezért vontuk vissza ajánlatunkat és kértük övadékunk kiutalását. Mi tehát nem a felebbezést vontuk vissza, hanem csak az ajánlatunkat. A vármegyére nézve emez elhatározásunk egyegy d milliő korona többlet kiadást jelent. Különböző ajánlatunk visszavonására a jelenlegi háborus viszonyok is késztettek. Illetékes helyről nyert értesülésünk szerint ugyanis a kórház építéséből jó ideig nem lesz semmi. A miniszteriumban ugyanis az terv, hogy nemesak a háboru alatt, de a háboru után is addig, míg a gazdasági helyzet kellőleg meg nem erősödik, ily nagy arányú építkezéseket nem eszközölnek.

Fráter Barnabás alispán az Inceze cég beadványát még tegnap felterjesztette a miniszteriumba.

Küldjünk katonáinknak thermosüvegeket, teát, konyakot, likőrt, csokoládét, caest.

Angol aeroplánok felgyújtották az ostendei pályaudvart

Budapest, február 13. Berlinből jelentik, hogy angol repülők az ostendei pályaudvart bombákkal felégették s ugyanekkor hevesen bombázták Brügge és Zeebrügge között a tengerpartot.

Románia bejelentette semlegességét.

Budapest, február 13. Bukarestből jelentik, hogy Románia jegyzéket intézett a bécsi és berlini kabinetekhez, amelyben azt hangoztatja, hogy az ántant-hatalmaknak nincs lekötöztetve és semminemű agresszív zándéka nincs a kettős szövetséggel szemben, hanem fegyveresen bár, de semleges marad.

A semleges államok tiltakozása Anglia ellen.

Budapest február 12. (Tud. cenz. táv.) Hágából táviratozzák:

Diplomáciai körökben mostanra várják a skandináv államok egyesített tiltakozását a lobogókérdésben Anglia ellen. Dánia, Svédország és Norvégia ugyanis a legteljesebb mértékben elítélik azt, hogy az angol hajók a német tengeralattjáróktól való félelmükben idegen, semleges államok lobogóit tüzik ki és ezáltal kockáztatják a semleges lobogók sérthetlenségét. A három skandináv állam együttes fellépésétől legalább azt az eredményt várják, hogy az angol hajóknak dán, svéd vagy norvég zászlók használatát el fogják tiltani.

Angliában nő a drágaság.

Budapest, február 13. (Tud. cenz. táv.) Londonból sürgönyzik:

Ausquith miniszterelnök kimutatta a parlamentben, hogy Angliában az összes élelmiszerárak legalább 23 százalékkal magasabbak, mint tavaly. Vigasztalásul azonban azt igéri, hogy lutiusra elegendő búzája lesz Angliának a szállításokból.

Az Unió helyesli Anglia eljárását.

Budapest, február 13. (Tud. cenz. táv.) Londonból jelentik az angol hivatalos Reuter-ügynökségtől:

Az amerikai Uniónak most ideérkezett diplomáciai jegyzéke igazoltnak mondja az idegen lobogók használatát a tengeri gőzöskön. Ezzel az amerikai Unió ahhoz a tengerjogi fölfogáshoz köthette magát, amelyet Anglia is vall, hogy ha a gőzöskéket elkobozás, vagy elsüllyesztés veszedelme fenyegeti, szabad nekik idegen államok lobogójának a védelme alatt haladni tovább.

A szultán proklamációja Egyiptomban.

Budapest, február 13. (Tud. cenz. táv.) Konstantinápolyból táviratozzák:

A török lapok részletesen megemlékeznek arról a hatásról, amellyel a szultán kiáltványa volt Egyiptom népeire. Amikor ugyan is a török csapatok első részei átkeltek a szuezi-csatornára, a szultán, mint a mohamedán vallás kalifája, az összes egyiptomi mohamedánokat fegyverbe szólító kiáltványt intézett Egyiptom népeihez az angolok uralma ellen. A manifesztum Egyiptom fölszabadítását, népeinek nagygyá és gazdaggá tételét igéri a kiszípolozó angolok elűzésével. Óriási hatást várnak az egyip-

tomí népekre a kormánytól, valószínű, hogy már legközelebb megkezdődik az egyiptomiak együttműködése az ottomán hadakkal.

Három angol hadihajó pusztult el a szuezi csatornán.

Budapest, február 13. (A sajtóbizottság engedelmével.) Konstantinápolyból táviratozzák:

A szuezi csatornánál váratlanul megjelenő török seregek tüzésége megtámadott 4 ott álló angol hadihajót. A meglepett hadihajók közül egynek sikerült elmenekülnie, egy elsüllyedt, egy elégett, egy pedig súlyosan megsérült.

Anglia és Görögország szövetsége?

Milanó, február 13. (Saját tud.) A Giornale d'Italia jelenti Szófiából: Anglia megismételte Görögországgal szemben ajánlatait arra vonatkozólag, hogy Egyiptom védelmében támogassa legalább egy hadtesttel. Ezért a támogatásért a következő kárpótlásokat ajánlotta föl Anglia: Görögország megszállhatja katonailag Ciprus szigetét, valamint Chios- és Miüléne szigetét megtarthatja a bukaresti békehatározatainak épségben tartása mellett. Görögország állítólag visszautasította az ajánlatot.

Bombák a szerb tüzéségre a levegőből.

Budapest, febr. 13. A bukaresti lapok egyik osztrák-magyar aeroplán fényes bravúráról adnak hírt. A határszélén, a magyar parton folszállt egy aeroplán, Szerbia felé vette útját. Még a Duna fölött volt, amikor a szerbek már örületes tüzelést zúdítottak feléje. Mindezek ellenére az aeroplán átröpült. A benne ülő osztrák-magyar röpültiszték a nagy tűzben nyugodtan végezték feladatukat, nagy kört írva le a magasban a szerb hadállások fölött és kikémlték a szerb ütlegeknek rejtett helyeit. Elvégezték munkájukat, útját a gép odavette, ahol a szerb nehéz tüzéség állott, ezeket is kikémlte, sőt bombákat is vetett le rájuk. Az aeroplán ezután visszafelé vette útját a tulsó part irányában. A szerb oldalról kettőzött erővel kezdett rálövöldözni. Egy szemtanu előadása szerint úgy látszott, hogy sok golyó közül egy érthette, de nem erősen, mert nem zuhant le, hanem hirtelen fordult egyet, azután siklórepüléssel leereszkedett a Duna vize felé. Erre öt másik osztrák magyar aeroplán sietett eléje több irányból és amíg egyik részük bombákkal foglalkoztatta a szerb határvédelmet, kimentették a bravuros aeroplánt. A tiszték és a legénység közül senki sem sebesült meg és a gép is teljesen használható maradt. (Pol. Hir.)

A Tábori Ujság jubileuma.

Tegnapi számunkban megemlékeztünk a przemysli Tábori Ujság jubileumáról. Ennek a lapnak munkásságát és értékét, mellyel páratlanul áll a világsajtóban, méltányolni kellőképen nem is lehet. Az a szerep, amelyet a körülzárt vár életében betölt, tiszteletet kelt iránta nemcsak hazánkban, hanem az egész kulturvilágban. Különösen a lap szerkesztőjét, dr. Molnár Kálmánt illeti első-sorban sz. elismerés. S hogy mennyire méltányolják az ő nagy és fáradhatatlan szolgálatát Przemyslben is, az alábbi levél igazolja, amelyet a lap felelős szerkesztője, dr. Göcse Bertalan intézett Molnár főhadnaghoz. A levél a következőképp szól:

Kedves Barátom!

Szeretettel köszöntelek a Tábori Ujság századik születésnapja alkalmából. Köszönök mindnyájunk nevében, akik fáradhatatlan munkásságod szemtanúi vagyunk és hervadhatatlan érdemeidet becsülni tanultuk. Ma négy hónapja szárnyra bocsátott szerény, alig egy oldalas lapunkat, mely akkor — vezérekkel mellett — csak a rádióhírek visszadáására szorított s alig néhány száz példányban kelt el, tartalmas napilappá fejlesztted, amely immáron több mint 4400 példányban jelenik meg naponta s a przemysli magyarok nehezen nélkülözhető barátjává lett. Vezérekkel lángoló lelkesedést öntenek a magyar védőraég tagjaiba, híreid pontosan tájékoztatnak a forrongó világrészek eseményeiről. Aranykönyved lapjai a magyar történelemnek csodás vitézségéről, legendás hősiességéről tanuskodó okmányai lesznek s követendő példakép gyanánt vésszövegek harcosaink lelkébe. Verseid, tárcáid gyönyörködtetnek s felvidítik a véres harcokból gyözelmesen megtért fáradt honvédeink lelkét. Magyar irodalmat teremtetted Przemyslben, amely a kitűnő szellem fönntartására, a lelkesedés lángjainak szítására s a magyar nemzeti jelleg kidomborítására kiszámíthatatlan jelentőséggel bír. A Tábori Ujság missziót teljesít, magyar katonai és magyar kulturmissziót. És ennek a misszióknak Te vagy a hivatott vezetője; lelkes harcos, fáradhatatlan munkása. Fogadd szívesen mindnyájunk hálás köszönetét egy magyaros kézszorításban.

Igaz hived:

Dr. Göcse Bertalan
vkb. főhadnagy, felelős szerkesztő.

A Budapesti Hirlap is melegen köszönti jubileuma alkalmából a przemysl Tábori Ujságot, úgy tekint reá, mint az egész világ sajtójának büszkeségére.

A Tábori Ujság bizonyára ezután is az marad, ami eddig volt, egy buzdító, lelkesítő hang a przemysli katonák számára, a mely élteti a reményt, hogy már nem sokáig élnek elzárva a világtól, eljön a dicső szabadulás ideje, amikor az egész Magyarország örömmünnepet ül, lelke mélyén.

Tábori alsó ruhák
Vizmentes bakkancsok
Halina csizmák
és Hó cipők

legjobb minőségben

Reichard Dezső

cégnél

Rébóczy-uton kapható.

Fetser Antal bucsuja a vármegyétől.

A rendkívüli közgyűlésen foglalkoznak a püspök lemondásával.

Aki figyelemmel kísérte Biharvármegye törvényhatóságának életét és rendszeresen olvasta az események tükrét a vármegyei életről szóló riportokat, megállapíthatta, hogy Biharvármegyének egyetlen egy tagja van csupán, aki nemcsak ott volt minden gyűlésen, de tudásával, nagyérdéki felszólalásaival a legnehezebb ügyekben nyújt direktívákat és mond döntő véleményeket, közben nem kerül el figyelmét a legkisebb községi legelő ügy, vagy ki tudja mily más jelentéktelen dolog sem. Ez az egyetlen tag, Fetser Antal győri megyéspüspök, most megvált a vármegyétől is. Biharvármegye törvényhatósága még nem foglalkozott Fetser Antal távozásával. Ott még hivatalosan nem tudják, hogy már legközelebb a főispáni szék mellé készített karosszékban nem fogják ott látni Fetser Antalt, hogy nem fogják hallani súlyos felszólalásait.

A győri megyéspüspökké történt kinevezése óta ugyan tartott már közgyűlést a vármegye, de akkor még hivatalosan nem publikálták a nevezetes eseményt és így a főispán nem is foglalkozhatott vele, a gyűlésen. Fetser Antal győri megyéspüspök beadta lemondását a főispánhoz. A lemondásban tudomására hozta, hogy győri megyéspüspökké neveztek ki és így meg kell válnia Biharvármegyénél viselt összes bizottsági tagságaitól is.

Miskolczy Ferenc főispán megragadva az első alkalmat, a február 24-én tartandó rendkívüli közgyűlést, siet a törvényhatóságnak a tudomására hozni a vármegyére nézve eme szomorú veszteséget. Tegnap a főispán a rendkívüli közgyűlés összehívására vonat-

kozó meghívó összeállításakor legelső tárgynak tette a Fetser Antal bucsuiratát és a vármegyei törvényhatóságnál viselt összes bizottsági tagságáról való lemondását.

A 24-iki rendkívüli közgyűlésnek ez a lemondás ünnepi szint kölcsönöz. A vármegyének a kiváló tagját minden valószínűség szerint maga Miskolczy Ferenc főispán fogja elbucsuztatni ünnepi beszédben. A közgyűlés Fetser Antal érdemeit jegyzőkönyvileg fogja megörökíteni.

A rendkívüli közgyűlésre vonatkozó meghívót tegnap adta ki a főispán a következő szöveggel:

Biharvármegye főispánjától. Minden bizottsági tag urnak.

A vármegye törvényhatósági bizottságát folyó évi február hó 24-ének délelőtt 10 órájára rendkívüli közgyűlésre ezennel összehívom.

Ezen közgyűlés tárgyai lesznek:

1. Fetser Antal győri megyéspüspök bucsuirata és a vármegyei törvényhatóságnál viselt összes bizottsági tagságáról való lemondása.

2. 325-915-a. Alispáni előterjesztés a hadicélokra szolgáló jövedelmi adó felszólamlási bizottságának megalakulása iránt.

3. 109-915 sz. A Nagyváradon felállítandó hadihitel fióktintézet veszteségeiért reáfizetői kezességvállalása.

4. A vármegyei kózkórház szerződéses vállalkozóinak kárpótlása.

Miről bizottsági tag urat értesitem.

Nagyvárad, 1915. február 13.

Miskolczy Ferenc
főispán.

A közgyűlés tárgyaival 23-án foglalkozik az állandó választmány.

Szivar-délután.

Az újságokban napról-napra olvasunk a hős honvédek dicső szerepléséről és bátor küzdelméről, amellyel a hazát fenyegető ellenséget mindig véres fejjel verik vissza a haza határaitól. Nem hálálható meg az a fényes harci kedv és minden veszedelmet legyőző energia, amelyet a honvéd vitézek tanusitanak nemzetünk ez élet-halál küzdelmében.

Rendíthetetlen sziklaként áll a honvédek diadalmas csapata a hatalmas ellenség útjában és minden támadása ennek az óriási tömegnek megtörik a magyar honvédek impozáns ellenállásán.

Nekünk, akik itthon vagyunk, amennyire tőlünk telik örömet és jókedvet kell szerezni ezeknek a hős honvédeknek. Ezt a célt szolgálta az a szivar-délután is, amelyet tegnap rendezett a Vörös-Kereszt Egyesület fényes eredménnyel.

A közönség hordotta össze azt a gazdag adományt, amely hivatta lesz a pihenés óráiban városunk honvédeknek igazi és meleg örömet szerezni. Mert hiszen az enyhén szálló füstkarikák majd gondolatban elhozzák őket haza és elfogják mondani a vitézeknek, hogy akik otthon maradtak szerető aggódással és mély szeretettel gondoltak rájuk.

A szivarok és a cigaretták valóságos halmazza gyűlt össze a tegnapi délutánon és a közönség megmutatta, hogy megértette a rendezőség nemes intencióját.

Különbben a szivar adományokért finom élvezetben is részesült a közönség. A honvédszenekar szórakoztatta művészi zeneszámokkal a hallgatóságot. A délután eredménye: 32,230 cigaretta és 3020 szivar, amelyet Rimler Károly polgármester fog a vitéz váradi honvédeknek elvinni.

A Katholikus Kör sétahangversenye

Ma délután 5 órakor újra felcsendülnek a Katholikus Kör Szent László nagytermében a honvédszenekar hangversenyének akkordjai. A finom zenehangok az érzelmek egész skáláját lopják bele a szívekbe: a halk, busz melódiák a zugó, riadó harci ének, a szelid vallásos áhitat hangjai, az édes-bus magyar nóták lebilincselő dallamai mind-mind a lélekre hatnak s a hangulat legváltozatosabb hullámain ringatnak tova.

A Katholikus Kör mai sétahangversenyének műsora a zeneszámok változatoságánál fogva is érdeklődést keltő. De még az érdekesség is letörpül azon nemes cél mellett, amelynek érdekében a sétahangverseny rendezve van. Biztosan szép számu

közönség lesz jelen, már csak azért is, mivel a tiszta jövedelem a harctéren küzdő vitéz honvédek javára lesz fordítva.

A sétahangverseny műsora a következő:

1. Thomas: Mignon-nyitány.
2. Jagschitz: 1914. Hősi dal, szimfonikus költemény.
3. Grieg Mosaik.
4. Schubert Fr: Ave Maria.
5. Magyar népdalok, összeállította: Kraul.

A belépti díj 40 fillér, de a jótékony cél érdekében felülfizetések szívesen fogadtnak.

HIREK

Három napi szentségimádás farsang utólján.

Máskor a vig farsang befejezése a háromnapos szentségimádás, melynek az a célja, hogy Istenre emlékeztesse a kobzódó világot. Ma is ki lesz téve imáadásra az Ur teste az oltárra, de nem miat menedékünk az élet mámorelől, hanem mint menedékünk az élet veszélyei, megsokasodott bánata elől, mint biztos reményünk záloga.

Ósi szokás szerint a farsang utolsó napjain a Szent László templomban háromnapos szentségimádás lesz, mely ma kezdődik. A mai napon d. e. 9 órakor az ünnepi misét Grócz Béla nagyprépost szolgáltatja s dr. Lestyán Endre plebános mondja a szentbeszédet. Este 6 órakor szent beszéd lesz, utána a rózsafüzért imádkozzák el a hivek. Este 7 órakor lesz a szentségbetétel.

Hétfőn reggel 9 órakor Spett Gyula kanonok tartja a nagy misét s Gálly Sándor reáliskolai hittanár mondja a szentbeszédet. Este fél 7-kor lesz a rózsafüzér közös imája s 7-kor a szentségbetétel.

Kedden reggel 9 órakor dr. Karácsonyi János prépost-kanonok mutatja be a szentmise áldozatot, Géczy József, a Szent József-intézet tanulmányi felügyelője tartja a szent beszédet. Este fél 7-kor a szent olvasót közösen imádkozzák el a hivek s 7 kor ünnepélyes litánia mellett lesz a szentségbetétel.

* Beiktatások a váradi káptalanban.

Az új kanoonoki kinevezésekről a királyi adománylevelek és a fokozatos előléptetésekről a jóváhagyó királyi rendeletek megérkeztek s a székeskáptalan csütörtökre tüzte ki az ünnepélyes beiktatásokat. A beiktatást dr. Bundala Mihály prépost-kanonok végzi, őt pedig Grócz Béla nagyprépost iktatja be a fokozatos előléptetés folytán nyert örkanonokságba. Csütörtökön lesz Grócz Béla nagyprépost beiktatása s ő kivül 3 új kanonokot iktat be a káptalan tagjai közé és pedig dr. Székely István udvari tanácsos, egyetemi rendes tanárt és Szirmay László Árpád szarvasi plebánost a mesterkanonokságba és Imrik Zoltán Sándor váradoszlasi esperes plebánost a székeskáptalan tiszteletbeli kanonokjává. A beiktatás délelőtt 9 óra után ünnepélyes formák között a székesegyházban megy végbe. Az ünnepélyes beiktatáson az új kanoonokok számos tisztelője lesz jelen.

*** Katonai kitüntetések.** A hivatalos lap közli, hogy a király nemes *Josipovich* Zsigmondnak, az 1. huszárezred őrnagyának s a 70. gyalogezredbeli *Klajics* Vladimir hadnagynak és *Wagner* Rikárd tartalékos hadnagynak, továbbá az ellenség előtt elesett *Ráthbauer* Miksa és *Punek* Milán főhadnagyoknak az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásuk elismeréséül a katonai érdemkereszt III. osztályát a hadi-ékitményekkel adományozta. Azonkívül megparancsolta, hogy *Simicz* Fülöp, ugyanezen a 70. gyalogezredbeli főhadnagy a legfelsőbb dicsérő elismerés tudtul adassék. *Vininger* Bernát 7. huszárezredbeli őrmesternek az ellenséggel szemben véghezvitt kitünő szolgálata elismeréséül a koronás ezüst érdemkeresztet a vitézségi érem szalagján adományozta.

*** Glatz Antal nagy beteg.** *Glatz* Antal, Biharvármegye és Nagyszombat főispánja, nagy beteg. Betegsége még decemberben döntötte ágyba. Sokáig gyógykezeltette magát a budapesti Pajor szanatóriumban, honnét a napokban Debrecenbe szállították. Érdeklődésünkre az a válasz jött, hogy állapota súlyos, de aggodalomra nem ad okot.

*** Krupp ágyugyára vetített képekben.** Rendkívül érdekes képsorozat kerül kedden bemutatásra a Katolikus Körben: *Krupp* világhírű acélgyárát fogja dr. *Krüger* Aladár ismertetni. A szebbnél-szebb színes képek már megérkeztek s ezek valóban nagyszerűen mutatják be a világnak ezt a leghatalmasabb vas- és acélgyárát. Az előadás végigvezeti a közönséget a vasgyártás minden fázisán s bemutatja a *Krupp* gyár hadi készítményeit is. Az előadás kedden d. u. 5 órakor kezdődik a Kath. Kör Szent László termében.

*** Szigligeti-Társaság matinéja.** Ebben az évadban harmadik felolvasó ülést tartja Nagyszombat irodalmi Társasága, a Szigligeti Társaság. Két nagyszerű matinéjához sikerben csatlakozik a mai, amely ismét igazi értékeket tár a közönség elé. *Rettegny* Margit, a Szigligeti színház kitünő művésznője, *Köszeghy* József főmérnök, valamint *Bónyi* Adorján, aki nevét oly gyorsan ismertté és népszerűvé tette: ezek a mai matiné szereplői, a következő műsorral:

1. A műemlékek és a háború. *Köszeghy* József, a Szigligeti-Társaság rendes tagjának szabad előadása.

2. Háborús költemények: a) Huszvések. Irta: Szász Menyhért. b) Rekviem. Irta: Zilahy Lajos; c) Üzenet. Irta: Szávay Zoltán. Előadja *Rettegny* Margit, a Szigligeti színház művésznője.

3. Vasmezei kisasszony pererei. Vig elbeszélés. Irta és felolvassa *Bónyi* Adorján, a Szigligeti-Társaság tagja.

Kiemeljük, hogy *Köszeghy* József előadását képekkel kíséri, amelyeket Belgiumban és Franciaországban tett utazásaiból hozott magával. S újra felhívjuk a közönség figyelmét arra, hogy a felolvasó ülése jövedelmét háziaredünk javára fordítja a rendezőség.

Jegyek ma a városházán, a pénztárnál kaphatók; és pedig földszinti ülőhely 1 korona; családjegy 2 személyre 1 korona 50 fillér; 3 személyre 2 korona; belépti jegy 50 fillér; karzati ülő 50 fillér. A felolvasó ülése délelőtt 11 órakor veszi kezdetét.

*** A Jézus-társaság új generálisa.** A Jézus-társaság nagykáptalanja megválasztotta Rómában az új rendi általános főnököt, a 49 éves gróf *Ledóchowski* Vladimir személyében.

A választó nagykáptalan — mint már jeleztük, — február 2-án ült össze, 85 pater vett benne részt a földkerekség minden részéről és az összes rendtartományokból. 6 ik általános megbeszélések folytak és azválasztás tulajdonképpen előkészületei ezen a napon kezdődtek meg a legszigorubb klauzura mellett. Maga a választási aktus a mai napra (a lourdesi Szent Szűz megjelenése) esett, mert régi hagyomány, hogy a jezsuita generálist valamely Mária-ünnepen választják.

A választás eredménye végéig veti annak a sok mindenféle kombinációnak, melyet a liberális lapok szokás szerint hozzáfűztek. Még a világháborút is belekeverték a választásba és akadt olyan magyar estilap, mely azt állította, hogy az eddigi (német származású) generálisnak az entente párti atyák kívánságára le kellett mondania és helyébe csak valamely román nyelvű nép fiát választják meg. Igaz, hogy a volt generális P. *Werntz* német volt, de nem mondatták le, hanem meghalt, még pedig több mint fél-éve, éppen X. Pius pápával egy időben. És ime utóda sem valamely román nép fia, hanem ősi lengyel család osztrák ágának sarja, kinek rokonsága Ausztriában él. Ez különben mellékes, mert politikai szempontok egyáltalában nem játszottak szerepet a választásnál, ahol az összeült jezsuita atyák csak azt tartották szem előtt, hogy beható tanácskozás, az összes provinciák jelentéseinek meghallgatása után, ki a legalkalmasabb az általános rendfőnök tisztének betöltésére. Ha a választás az entente hatalmak valamelyikének fiára esett volna, akkor sem politikai, hanem egyéni okokból történt volna ez.

A Jézus-társaság új generálisa, gróf *Ledóchowski* Vladimir Dezső, a lengyel ősi nemesség egyik legkiválóbb családjából származik. A (Halka von *Ledóchow*) *Ledóchow* családjának osztrák és orosz lengyel ágra oszlik és Volyniából ered. Az osztrák grófi méltóságot gróf *Ledóchowsky* Antal kapta 1800 május 8-án. A Jézus-társaság új generálisa gróf *Ledóchowski* Antal Augustinak *Salis* Zizera Jozefa grófnővel a Morvaországi Sokolnitzbau 1862 június 17-én kötött házasságából származik. A grófnő osztrák arisztokrata családból való és *Kalksburgban* született. A Jézus-társaság új generálisának édes atyja pedig mindig Ausztriában élt. Varsóban született ugyan, de mint galíciai nagybirtokos és osztrák császári és királyi kamarás az osztrák arisztokráciához tartozott. Első felesége *Seilern* Mária grófnő, aki 1861-ben halt meg, szintén osztrák arisztokrata hölgy volt. A Jézus-társaság generálisa is Ausztriában, Loosdorfban született 1866 október 7-én. Nővérei: *Julia*, *Mária*, a krakói Orsolya-zárada apácája, *Ernestine* *Mária* a brünni „*Mária Schull*” alapítványi hölgye, *Franciska* *Mária* *Józsefa* grófnő *Ledóchowski* *Micislaus* grófnak, a 12 ik es. és kir. dragonyos ezred ezredesének felesége, míg egyetlen fivére *Ignác* *Kázmér* *Mária* gróf, százados az első lovas tüzér divízióban. Atyjának első házasságából való leszármazottak, tehát az új generális mostoha testvérei is Ausztriában élnek. Az új generális jelenleg Rómában él.

*** Visszajáró mértékhitelítési díjak.** A kereskedelemügyi miniszter a helytelenül kirótt mértékhitelítési díjak és pótdíjak visszatérítése tárgyában kiadott rendeletét azzal egészíti ki, hogy azokban az esetekben, midőn a hitelítést kérő felek helytelen bejelentése, vagy az állami mértékhitelítő közegek hibája, avagy egyéb okok következtében a díjleróvasokat helytelenül eszközölték, a túlfizetett összeg visszatérítése iránt beadott kérvények bélyegmentesek.

*** Katolikus káplán mint zászlóaljparancsnok.** Abbaziából jelentik: Az osztrák Rivierán tartózkodik most özv. *Ortner* Mihályné, *Ortner* Mátyás altemarkti káplán, tábori lelkész édesanyja. Az uriaszszony nemrégiben értesítést kapott az ezredtől, hogy fia igen vitézül viselkedett a harc-téren. Amikor a zászlóalj tisztjei harcoképtelenek lettek és a zászlóaljból már csak 216 ember és egy őrmester maradt épen, ő vette át a komandót és három napig zászlóaljparancsnok volt. Édesanyja most újabb levelet kapott *Christián* *Ferenc* őrnagytól és ez az irás szintén tele van a hős lelkész dicséretével. A levél így hangzik:

— A háboruban az a megbecsülhetetlen szerenese jutott osztályrészemül, hogy az Ön fia oldalam mellett lehetett. Sok esztában és ütközetben megcsodáltam hősiességét. Mindig ott járt, ahol legnagyobb volt a veszély. A leghevesebb tüzből kötözte a sebesülteket, a haldoklókat ellátta a halotti szentségekkel és a harcokat hallatlan bátorságra serkentette ezzel. Hős pap ő, a szó valódi értelmében. A legfárasztóbb haditények után ő volt mindnyájunk vigasztalója. Teljesen az ő befolyásának kell tulajdonítanom, hogy az 1. Landsturmezzred 2. zászlóaljának legénysége a legkétségbeejtőbb helyzetekben is megőrizte hidegvérét és a legnagyobb hősiességet tanúsította. Most ő a vigasztalója és barátja azoknak a népfölkelőknek, akik a viszontagságok és veszélyek közepette megbetegedtek. Én Isten valódi papját tisztelem benne és büszke vagyok a barátságára, a melyet mindig meg fogok őrizni. Fogadja Asszonyom szerencsekívánataimat ahhoz, hogy ilyen fia van. Ő sok ezer ember szívében él és amíg az 1. Landsturmezzrednek csak egy derék katonája lesz, reá hálással szeretettel gondol *Christián* *Ferenc* őrnagy.

*** Ötven éves korig valamennyi orvos behívható.** A hivatalos lap pénteki száma közli a m. kir. miniszterium rendeletét a polgári orvosoknak a katonai megfigyelőkórházakban személyes szolgálatra való berendeléséről. A m. kir. miniszterium a hadiszolgálatokról szóló 1912: LXVIII. t. e. 4. szakasza alapján a honvédelmi minisztert felhatalmazza, hogy a katonai megfigyelőkórházakban teljesítendő orvosi szolgálatra bármely munkaképes, a férfinemhez tartozó, életének ötvenedik évét még be nem töltött polgári orvost kirendelhesse. E rendelet pénteken életbe is lépett.

*** Katona-temetés** *Teutal* Mihály 22 ik osztrák népfelkelő ezredbeli tizedes temetése ma d. e. 10 órakor lesz a csapatkórház halottasházából, honnét a Rulikoyszky-temetőbe fogják vinni s ott temetik el a hősök temetőjében.

*** Tilos a vadászat.** Dacára annak, hogy a vadászati tilalmi idő már beállott, mégis nagyon sok vadászterületen dörögnek a puskák. És ha valaki kérdőre vonja a passziózó urakat egyformán védekeznek:

— A sebesültek, a kórházak javára vadászunk.

Vagy:

— Oly nagy a husrágóság, hogy csakis a vadhussal lehet azt némileg ellensúlyozni!

Ezek a naiv kifogások természetesen nem fogadhatók el, mert a jelenlegi vadászatokkal sokkal nagyobb károkat okoznak a vadászállományban, mint az elképzelhető. A szabálytalan eljárás tudomására jutott a földművelésügyi miniszternek is, aki tegnap rendeletet küldött *Fráter* *Barnabás* alispánhoz. A miniszter szigorúan megtiltja, hogy a

tilalmi időben bárki és bármily címen is vadásszék. A rendelet ellen vétőkkel szemben a legszigorubbann kell eljárni.

* **Gyilkos ügyész.** Megrendítő eset játszódott le a fővárosban tegnap este. A Pannonia-szállóban dr. Csorba Lajos kaposvári ügyész megfojtotta hatvanéves édesanyját özv. Csorba Edénét, egy kaposvári bankigazgató özvegyét. Az ügyész neurasthéniaiban szenvedett és emiatt a budapesti Schwartzler szanatóriumba akarták elhelyezni. Ebből keletkezett azután a tragédia. A gyilkos ügyész maga jelentkezett a rendőrségen, ahol kimerítő vallomást tett az esetre vonatkozólag.

* **Határozások.** Zeke Józsefné, szül. Fokter Juliánna, az esztergomi Buzárvitanyomda művezetőjének fiatal neje, 37 éves korában, hosszas szenvedés után elhunyt. Férjén kívül három kis árvája és sőgora Zeke Ferenc Nagyvárad város irodatisztje gyászolja. — Nagy Efraim f. hó 12 én este 9 órakor életének 63 ik évében rövid szenvedés után meghalt. Temetése 14 én d. u. 4 órakor lesz Széles u. 15. sz. gyázházról. — Suta Jánosné szül. Lengyel Rozália 12 én éjjel rövid szenvedés után életének 47-ik évében meghalt. Temetése 14 én d. u. fél három órakor lesz a Damjanich-u. 24. sz. gyázházról.

* **Fehér hétből fehér hetek.** Czillér áruháza, mely egy fehér hetet rendezett az általa olcsón beszerzett női fohérművekből immár a harmadik hete még mindig élénken tart; ismét bizonyult, hogy szükséglet van csupán alkalmat kell adni a szükséglet olcsón való beszerzésére a melyhez Czillér áruháza élénken hozzá járul. Ugy a helybeli, mint a megye vevőközönsége naponta keresi fel a céget rendelményeivel; az itt tartózkodó idegen közönség pedig elragadtatással beszél a cégről, hol a legkisebb eiktől kezdve mindent módjában van beszereznie a legjobb minőségben szolid olcsó árak és előzékeny kiszolgálás mellett.

* **Kereskedelmit végzett róm. kath. leány a Szent Lászlónyomda r.-t.-nál irodai munkákra felvétetik. Írásbeli ajánlatok az igazgatóság címére küldendők.**

* **A Polgári takaré- és segélyszövetkezet felszámoló 17-ik évtársulatának törzsbetétei a reá eső osztalékkal együtt f. hó 5-től kezdve d. e. 9—12-ig kiliztetnek.**

x **Csatádi rum vaniliával vagy ananással literje K 2.60, továbbá kitűnő Theák kaphatók. Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B.**

x **Köhögés, hurut, rekedtség** lenni használjon hurut szeletkét Ára: 60 fillér. Kapható Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B.

x **Házvezetőnek** vagy gazdaasszony-nak ajánlkozik magános urhoz vagy plébániára középkori urinó, ki a háztartás minden ágában jártas és jó bizonyítványokkal rendelkezik. Címe a kiadóban.

* **Értesítés.** Azon t. üzletfeleinket kik intézetünknel 6% os hadikölcsön kötvényeket jegyeztek, értesítjük, hogy kívánságukra az ideiglenes kötvényt a nyugta ellenében már kiadhatjuk. *Nagyvárad* Ipartestületi Hitelszövetkezet. Mezey Mihály u. 4.

x **Három liter** családi rumot készíthet bárki pár pere alatt teához, a Farkas-féle Rumkivonattal. Ára utasítással 50 fill. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7-B. Telefon 13-02.

Legujabb táviratok.

Harcaink Nyugaton és Keleten.

Nyugati hadszíntér.

Berlin, febr. 13. Nagy főhadiszállás jelenti:

Tengerparton ellenséges repülők tegnap is dobtak bombákat, melynek polgári lakosság körében és ennek vagyonában nagyon jelentős veszteséget okoztak. Míg mi katonai szempontból csak jelentéktelen veszteségeket szenvedtünk. Nyugati arevonatunkon tüzérségi lövedékeket találtunk, amelyek kétségkívül amerikai gyárakból erednek. Tegnap Souintól keletre visszavert támadásoknál ejtett foglyok száma 4 tisztre és 468 emberre emelkedett.

Arevonatunk előtt az ellenségnek 200 halottját találtuk, holott a mi veszteségeink ezen a harcoknál halottakban és sebesültekben mindössze 90 ember. Mattigestől északra St. Menehouldtól északkeletre február harmadiki támadásunk következményeképp a francia főhadiszállástól további 1200 métert hódítottunk el. Snedelkopfnál a Vogezekekben az ellenség újból támadásokat kísérelt meg, amelyeket azonban mindenütt könnyen visszavertünk.

Keleti hadszíntér.

Kelet-poroszországi határon és azentul hadműveleteink mindenütt szerencsésen haladnak előre. Ahol ellenség ellenállást kísérelt meg, azt hamarosan megtörtük.

Lengyelországban a Visztulától jobbra támadó csapataink átlettek az első skrvát és Racinene irányában nyomulnak előre. Lengyelországi hadszíntérről Visztulától balra nincs különös jelenteni való. (Miniszterelnökség sajtóosztálya)

Az elveszett torpedó.

Budapest, február 13. A „Frankfurter Zeitung” Párisból jelenti, hogy a Gibráltár őrizetével megbízott „93” számú torpedóról nem érkezett hír. A nagy viharok miatt aggódnak a hajóért.

Küzdelemünk az oroszokkal.

Budapest, február 13. (Hivatalos.) Orosz-Lengyelországban és Nyugat-Galiciában említésre méltó esemény nem történt. Kárpáti arevonatunk nyugati és középső szakaszain a helyzet általában nem változott. A Dukla szoros közelében az oroszok erős ellentámadásai ritkábbak lettek. A keleti szakaszon előbbrehaladtunk. Bukovinai sikeres előnyomulásunkkal egyidejűleg csapataink miután az ellenséget Körösmezőnél visszavetették átkeltek a gablonesi hágón és ettől az uttól mindkét oldalra fekvő átjárókon, mialatt Bukovinában előnyomuló hadosztályaink számos ütközet közben elérték a Szereth vonalat, a Felső Prük vidékén és Nadvorna irányában előnyomuló csapataink kivívták a hegység völgyének kijáratát, elérték Wienitz—Kuty—Kosow—Delatyn és Pasienna helységeket, ahol az oroszok jelenleg több különböző ponton megállottak. Az utóbbi időben naponta beszállított foglyokkal jelenlegi harcokban foglyul ejtett oroszok száma 29000 főre emelkedett. Hófer. (Miniszterelnökség sajtóosztálya)

Izvojszky intervenciója.

Budapest, február 13. Genfből jelentik Izvojszky felkérte a párisi lapokat, hogy az oroszok visszavonulását, mint tervszerű haditényt tüntessék fel. A cikkek azonban főképp a londoni barkárookra eltévesztették hatásu-

kat. Berek orosz pénzügyminiszter elutazása szintén fokozzák az új orosz kölcsön ügyében a biztosítékokra irányuló követeléseket.

Győzelem Bukovinában.

Budapest, február 13. (Tud. táv.) Besztercei csapataink bevonultak Terecsenybe, amely Csernovictól 21 kilométerre fekszik. A bukaresti „Dimineata” szerint az oroszok Bukovinában súlyos vereséget szenvedtek. A gyors visszavonulás oka az volt, hogy a magyarok a Kárpátokban a Pitynica—Kolomei vonalon offenzívát kezdtek. Lapzártakor jött a hír, hogy az oroszok Csernoviczot és Kolomeét kiürítették.

SZÍNHÁZ

Heti műsor.

Vasárnap délután: Jó éjt Muki!
Vasárnap este: Szybill.
Hétfőn: Vörös ördögök.

Művészet A gyengébbek közül való volt a tegnapi művészet. Nem esoda. Nehez mindig egyformán jót adni. Volt azért néhány szám, amely miatt érdemes volt az estét a színházban tölteni. E. Kovács Mariska és Tóth Elek páros jelenete a Bernát oiklusból elsőrangú művelvézetet jelentett. Ugyancsak pompás volt a b-fejező Nem! Nem! Nem! című boházat. Ebben Rettegny Margit játszott egy szerepet, a melyben egy szót kellett mondania vagy 20-szer: Nem. Ez volt egész szerepe. Mindig más árnyalat, mindig más hangulat és Rettegny Margit mindig eltalálta a megfelelő hangulatot és tudott ezzel az égy szóval szerepet alakítani. Úgyes partnere volt Farkas Pál Igen szép volt Bretán Miklósnak valóban művészi éneke, a mellyel Váradi Aladárnak Dutka Ákos versére írt szép műdalát adta elő. Hatásos volt az új német himnusz bemmutatása. Nagyon tetszettek Vigh Manci, Perényi Kálmán, továbbá Szabó Böske és Lápossy G. tánckettősei; valamint Polgár Mariska és Lakatos Ilonka többi kevésbbé sikerült aktuális kupléi. Ellenben volt néhány erőltetett műhumoros szám, a melyek kissé elayomták a jó hangulatot. Az előadást egy csoport német katona is végignézte.

IRODALOM

Karácsonyi János előadása. A Magyar Történelmi Társulat tegnapelőtt délutáni 5 órakor látogatott ülést tartott a Tudományos akadémiában. Az ülést dr. Csányi Dezső nyitotta meg hosszabb beszéddel, a melyben jelentést tett a Társulat beléletéről is. A többek között jelentette, hogy Fetsner Antal, az új győri püspök 200 koronával a Társulat tagjai közé lépett. Ezután dr. Karácsonyi János nagyváradi kanonok, a ki való történetirő tartott előadást nagy figyelem mellett. A jeles historikus „Kálmán király rokonsága a horvát királyi családdal” címen mutatta be egyik új tanulmányát, amelyben Kálmán király alakját és uralkodását beható tanulmányok alapján erdekes világitásba helyezi. A hallgatóság tetszéssel fogadta a tanulmányt és a tudóst megéljenzte. Majd a Társulat költségvetését tárgyalták le. A Történelmi Társulat ez évi közgyűlését március 11 én tartja.

Regényesarnok.

Modern Bar Kochba.

— Regény. —

Írta: Cseres Andor. 67.

A kegyelmes ur fanyarán mosolygott.
— Hivatal kell kegyelmednek ugye bíró uram?

Buzi Bálint szemei nagyot villámlottak.
— Ugy van, kegyelmes uram, szükségem van rá! — válaszolt a bíró.

— Mondtam, hogy ön érdekből állott oda! — Nos, micsoda hivatalt akar?

— Esztergomi érsek szeretnék lenni.
A kegyelmes urat ez a kurta válasz úgy ütötte fejbe, hogy megtántorodott tőle és odább ment.

A Copitol szállóban megtelepedett dr Brinza és Gründolf, mivel azonban ez utóbbi nem bizott az utitársában, külön szobát béreltek mindketten.

Gründolf mindenfelé, amerre járt, magával vitte fekete bőr írománytartóját, annyira nagy gondot fordított rá, hogy ez feltűnt a másíknak.

Dr Brinza óvatosan bár, de mindig kereste az alkalmat, hogy Gründolfal együtt étkezhessék akár a szállóban, a vendéglőben, akár más helyen, valamelyik kávéházban, de nem sikerült.

Ez alkalommal azonban, mikor dr Brinza szobájában volt és jövője felett gondolkozva pihent a diványon bodor füstöt eregetve cigarettájából, hallja, hogy nyílik a szomszéd szoba ajtaja, melyben Gründolf lakott, be lép valaki és egy csomagot dob az asztalra.

Dr Brinza figyelt.

— Ah! — mennyi lótas futás, izzadás, verejték! — hangzott a szomszéd szobából — és mindhiába! nem tudom kikutatni Gründolft Hermina tartózkodási helyét!

Dr Brinza még jobban figyelt.

— Ez a lány! — hangzott újból némi szünet után, — úgy eltűnt előlem mintha sohasem létezett volna. Jó, annál többet fizet!

Dr Brinza eszmélt.

— No ez már szép! — gondolta dr Brinza, — ez a buta Kalapos megakarja pumpolni azt az asszonyt! — Gyalázat! — egy nőt a mi vérünkben megpumpolni azért, mert férjhez ment valami bolond anglushoz. Pfüj! — és nagyot fújt a dohányfüstből, hogy csak úgy kavargott a füstkarikák.

— Pedig most már minden meg van! — folytatta a szomszéd, — tudom a régi nevét: Turai, de az esketési anyakönyvből nem tudom kifejezni az ura nevét, meg a lakását. És miért? — azért, mert az anyakönyvezető azt mondja, hogy semmi közöm hozzá! — mit, nekem semmi közöm? — hát ne keressék én ott, ahol találok a pénzt?

Dr Brinza ingerülten ugrott fel.

— Ez az mber valóságos vadállat! — mondotta félhangon. Egy übermentseh, egy emberfölötti ember ilyenre képtelen! tette hozzá büszkén és a szobabeli tükörbe nézett, hogy elégült vonásait láthassa.

Látta is és megsimogatta arcát, megigazította haja választékát, feltette kalapját, kiment és bezárta szobája ajtaját azután eltávozott.

Mikor este haza tért, szobája ajtaját nyitva, a szobában Gründolft Manóval találta.

— Salamon! fogadta a csodálkozó dr Brinzát Gründolf, már régen várlak. Egyezünk ki tizpercentre.

(Folyt. köv.)

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:

Dr. PAPP KÁROLY.

Nagyvárad város tanácsa katonai ügyosztálya.

2921—1915. szám.

Hirdetmény

a lovak osztályozása tárgyában.

A magyar kir. honvédelmi miniszter ur 19720—1914. eln. számú körrendeletével a nagyváradai loállítási járás lovainak osztályozását rendelte el az 1912. évi LXIX. t.-e. 4. §-a alapján.

A működési tervezet szerint Nagyváradon a loosztályozás 1915. évi február hó 15 ik napján hétfőn fog megtartani a Nagypiac-terén az Áruaktár melletti területen.

Az osztályozás reggel 8 órakor kezdődik, felhívom ennél fogva a nagyváradai ló-birtokosokat, hogy lovaikat a fentjelzett helyre és időben okvetlenül vezessék elő.

A lovakat kézen és egyenként kell elővezetni és egyúttal a lovakhoz tartozó málhás állatfelszereléseket is be kell mutatni. Nyilvántartó lappal ellátott lovakkal a nyilvántartó lapot is kell hozni.

A lóbehívás esetére szabványosnak megállapított árak a következők:

háts lovakért	825 kor.
könnyűhámos lovakért	1850 "
nehézhámos lovakért	1000 "
málhás állatokért	400 "

A loosztályozó bizottság katonai képviselője a járműveket, valamint a szerszámokat és málhás állatfelszereléseket a birtokosoknál megtekintheti. A megtekintéssel megbízott katonai képviselő nyílt parancsesal fogja magát igazolni.

A ki a lovak, málhás állat felszerelések bejelentése, a lovaknak az osztályozásához való vezetése és a málhás állat felszerelések bemutatása tekintetében fennálló törvényes rendelkezéseknek nem tesz eleget, kihágást követ el és 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetettetik.

Nagyvárad, 1915. február hó 6 án.

Eleméry Ferencz,
katonai ügyi tanácsnok.

Felhívás.

A bűnügyi nyomozás sikeréhez főképen két körülmény szükséges: először, hogy a felfedezés után a bűnös nyomban hozassék a rendőrség tudomására, másodsor, hogy mindaddig, míg a rendőrség helyszínre nem érkezik, annak a felfedezőn kívül senki még a közelébe se menjen.

Nagyváradon az utóbbi időben elkövetett bűnselekményeknél az említett követelményekkel szemben éppen az a közönség gyakorlata, hogy a bűnselekmények elkövetésének színhelyén nem csak az egész család és családtagok, de gyakran az egész ház és környék összes lakosai nyomban összefutnak s megkezdik a nyomozást és csak napok múlva, amidőn az általuk megejtett nyomozás semmi eredményre nem vezetett — jelentik fel az esetet a rendőrségnek.

Mint hogy az ilyen házinyomozás után eredményt felmutatni rendszerint a rendőrségi nyomozás is képtelen; saját érdekében felhívom a közönséget arra, hogy lopásokat vagy egyéb bűnselejteket a felfedezés után nyomban tenát éjszaka folyamán is jelentsek a rendőrségnek, továbbá míg a rendőrség meg nem jelenik, a helyszínek semit még közelébe se bocsájtsanak.

Nagyvárad, 1915. január 18.

Dr. Dajka Endre
rendőrkapitány.

Hirdetések

felvételnek a kiadóhivatalban.

Rákécsi-uton

5 szobás I. emeleti
uri lakás

bevonulás folytán

olcsón kiadó.

Felvilágosítást 348. sz.
telefon utján szerezhetni

75 év óta fennálló

SIRKÓ

raktárunkat

és

KÖFARAGÓ

műhelyünket

az érdeklődő közönség szives
figyelmébe ajánljuk

LÉVAI MÁRTON r.-t.

Alapított az 1845-ik évben.

Első nagyváradai
cementipar.

Készítik grantló, terazzo, műkő és minden e szakmába vágó munkálatokat, házi osatornázásokat a városi mérnöki hivatal előírása szerint, személyes felügyeletem mellett. Kivonatára angol cioset berendezéseket a legelőnyösebb fizetési feltételek mellett a legteljesítményesebb és legmesszebb menő jótállás mellett készítik. A nagyérdemű közönség becses partfogását kerli tisztelttel

NUTTA JAKAB

cement és betonművek vállalata.

Szaniszló-utca 67. szám. (Saját ház.)

Katonai ruhákat az összes fegyvernemek részére, a mai áron alul előírás szerint és gyorsan készít Darabont Gy. és Tsa elsőrendű polgári és katonai ruházati intézete. A legújabb esztétikus különlegességek, öltöny és téli kabátokra felöltésre állandóan raktéren. Nagyvárad, Szilágyi-Dezso-utca 6. Sonnenfeld palota. Telefon 980. szám

Kemény József
cipőfelsőrész készítő üzlete
Sas-palota, Zöldfa-passage.

Elvállal mindennemű szakmába vágó munkákat úgy saját, mint hozott anyagból.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.
2144—915. szám.

Hirdetmény.

A hernyók és más élősködők kötelező tavaszi irtása tárgyában felhívom a kert- és szőlő tulajdonosokat, hogy kertjeik, illetve szőlőjeikben található gyümölcsfákról a hernyó fészket lepketojások, vértetűk, darázs-fészkek s tavaszi s a később jelentkező cserebogarak irtását azonnal kezdjék meg s azt úgy folytassák, hogy a munkálatok, f. évi március hó végéig befejezhető legyenek az irtási munkálatot hatóságilag ellenőriztetem s ahol mulasztást tapasztalnék ott az irtási eljárást a mulasztó költségére hatóságilag fog eszközölni s azonfelül az illető 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel is sújtani fog.

Nagyvárad, 1915 február 5.

Gerő,
r. főkapitány.

Van szerencsém Nagyvárad és vidéke nagyérdemű közönségének szives tudomására hozni, hogy Nagyváradon, Rákóczi-ut 19. sz. alatt a mai kor igényeinek megfelelő **műköszörüldét** nyitottam.

Elvállalok mindennemű borotvák, kések, ollók, hajvágógépek, húzó-örögépek, ló- és juhnyírógépek javítását és műköszörülését. Raktáron tartok mindennemű bel- és külföldi állatszerek, fej- és arcápoló piperezereket, mindennemű acél-árakat, ngymint borotvát, ollót, hajnyírógépet, yukszemvágó, papír-, zseb- és tollkést, valamint az összes fodrászati cikkeket. A nagyérdemű közönség szives pár-fogatását kérve, vagyok kiváló uszelettel

Koller Agoston mű-
köszörűs

Világszerte utánozzák a

Szent István Duplamalátasört
de sikertelenül, mert minősége utólérhetetlen. Óvakodjék tehát az értéktelen utánzatoktól, kérjen mindenütt kifejezetten

Szent István Duplamalátasört
és ügyeljen mindenkor a

Szent István védjegyre.

Főraktár: KOLLINER D. és FIA cégnél Nagyváradon, Pável-utca 26.
TELEFON 75. Kapható minden fűszer és csemegekereskedésben.

1300—1915 szám.

Hirdetmény.

A háboruban a családok ezrei veszítik el fenntartójukat. Az elesett hősök özvegyeit nem hagyja el a magyar társadalom, amely ezekben a nehéz időkben példátlan készséggel siet a hadviselés nyomán támadt bajok enyhítésére.

E nagyarányú társadalmi tevékenység keltette életre azt az eszmét is, hogy intézményesen kell biztosítani a becsület mezején elvészett katonák családjait a háboru után bekövetkezhető anyagi megpróbáltatások ellen. Ezt a nemes emberbaráti célt kívánja szolgálni a most megalakult „Hungária Hadi Biztosító Pénztár.”

Ez a hadipénztár nyereszke-dés kizárásával alkotott, szövetségi jellegű, tisztán altruisztikus jóléti intézmény amelynek lényege az, hogy az itthonmaradt hitves, szülő, testvér, munkaadó vagy bárki más beírja a hadbavonult egyént a hadi pénztárba, a háboru után pedig a tagsági járulékból begyűlt összes befizetéseket felosztják azok közt, akiknek javára a háboruban elhalt tagok biztosítva voltak. Egy-egy befizetés egyszermindenkorra 5 korona és egy egy hadbavonult után legfeljebb 30 befizetés teljesíthető.

Mínél többen lépnek be a pénztár tagjai

közé annál nagyobb lesz a háboru után felosztásra kerülő összeg és így közös érdeke mindazoknak, akiknek a haretéren hozzátartozójuk van, hogy a csekély befizetéssel biztosítsák maguknak hozzátartozójuk halála esetére a pénztár bevételeiben való aránylagos részesedést.

A befizető kockázata csupán annyi, hogy ha biztosított hozzátartozója hazatér a háboruból, az érte befizetett csekély tagsági járulék azoknak a tagoknak javára marad, akik a háboruban elvesztették hozzátartozójukat. Ezt a csekély áldozatot pedig bizonyára szívesen meghozza mindenki, azért az anyagilag nem is értékelhető örömet és előnyért, amit hozzátartozójának a háboruból való szerencsés megtérése jelent.

Kívánatos, hogy a hazafias és emberbaráti céllal megalakított intézmény a legszélesebb körben váljék ismertté. Ez indítja arra a város tanácsát, hogy a Hungária Hadi Biztosító Pénztárt a legmelegebben ajánlja a város polgárainak figyelmébe abban a meggyőződésben, hogy a város polgárai ezt az intézményt ugyan olyan lelkes készséggel fogják támogatni, aminőt a háboros idők jóteher mozgalmasában a város polgárai részéről a város tanácsa örömmel tapasztalt.

Nagyvárad város tanácsának 1915. január 27-én tartott ülésében.

Rimler Károly,
polgármester.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Értessük a t. közönséget, hogy a

Wolfram lámpák

árs olcsóbb lelt, Wolfram és egyéb izzólámpák nagy raktára legolcsóbb áron a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendezés nélkül hazhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514

Elvállaljuk villamos világítási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Csillárok,

ívlámpák

Állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

1/2. órától minden napközben.

Közvetlen telefonja 55. sz.